

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Læseplan

for

Odense alm. Borgerskoler og Forberedelsesskoler.

Drengeskolen.

Klasserne.	Religion.	Dansk.	Anskuelsesøvelser.	Fædrelandshistorie.	Geografi.	Naturhistorie.	Naturlære.	Regning.	Skrivning.	Skriftlæsning.	Tegning.	Sang.	Gymnastik.	Haandarbejde.	Timer i alt ugentlig.
1ste Kl. i Forberedelsesskolen	»	6	»	»	»	»	»	4	5	»	»	»	»	»	18
2den Kl. i Forberedelsesskolen	»	8	»	»	»	»	»	5	2	»	»	»	»	»	18
1ste Kl. i Borgerskolen	4	8	»	2	»	1	»	4	2	»	»	1	2	»	24
2den Kl. i Borgerskolen	4	6	»	2	2	1	»	4	2	»	»	1	2	»	24
3dje Kl. i Borgerskolen	4	5	»	2	2	1	»	3	1	1	2	1	2	»	24
4de Kl. i Borgerskolen	3	4	»	2	1	1	2	3	1	1	3	1	2	»	24
Samtlige Klasser	16½	37	4½	8	5	4	2	23	13	2	5	4	8	»	132

Pigeskolen.

1ste Kl. i Forberedelsesskolen	»	6	»	»	»	»	»	4	5	»	»	»	»	»	18
2den Kl. i Forberedelsesskolen	»	8	»	»	»	»	»	5	2	»	»	»	»	»	18
1ste Kl. i Borgerskolen	4	6	»	2	»	1	»	3	2	»	»	1	»	12	31
2den Kl. i Borgerskolen	4	5	»	2	1	1	»	3	2	»	»	1	»	12	31
3dje Kl. i Borgerskolen	4	5	»	2	1	1	»	3	1	1	»	1	»	12	31
4de Kl. i Borgerskolen	3	5	»	2	2	1	»	3	1	1	»	1	»	12	31
Samtlige Klasser	16½	35	4½	8	4	4	»	21	13	2	»	4	»	45	160

Drengeskolen.

1ste Klasse i Forberedelsesskolen.

Dansk. 6 Timer. Læsningen indøves efter Skrivemetoden. Der læres saavel latinsk som saakaldet dansk Tryk. Maalet er en nogenlunde tydelig Oplæsning af en let Børnebog.

Stavning, saavel i Kor som enkeltvis, øves flittig, og Børnene holdes til at fremsige Ordet højt og tydelig, før Stavningen begynder, samt lidt efter lidt at angive, hvor mange Dele (Stavelser) Ordet bestaar af.

Børnene maa strax fra Begyndelsen vænnes til at tale, læse og stave med høj Stemme, og man lade sig ikke nøje med en sagte, utydelig eller urigtig Udtale af Ordene eller med usammenhængende Tale.

Anskuelsesøvelser. $\frac{6}{2}$ Timer. Man søger ved Forklaringer, Samtale og Examination at klare og berigtige Børnenes Forestillinger om saadanne Gjenstande, med hvilke de enten er fortrolige fra det daglige Liv, eller som kunne forevises paa Skolen i virkelige Exemplarer eller i gode Afbildninger. Exempelvis kunne nævnes: Hjemmet, Byen, Skolen, Haven, Marken, Skoven — Lemmerne, Sanserne — forskellige Dyr, Planter, Stene o. s. v.

Regning. 4 Timer. Børnene lære først at tælle fra 1—10, idet man samtidig gjør dem begribelig ved Hjælp af Fingre, Øremønt, Pinde eller Streger, hvad der forstaas ved hver enkelt Talbenævne. Dernæst lærer man dem at skrive Tegnene, hvorefter Øvelser i Sammentælling og Fradragning indenfor de indøvede Tal strax begynde. Derefter læres Tallene fra 10—20 paa samme Maade, og de samme Øvelser anstilles. Paa denne Maade gaas frem indtil 100. Først naar Barnet med antagelig Sikkerhed formaar at lægge til og trække fra i Hovedet Tal fra 1—10 inklusive, kunne Øvelser paa Tavlen af samme Natur finde Sted.

Skrivning. 5 Timer. Da Læsningen indøves efter Skrivemetoden, begynder naturligvis Skriveøvelserne strax, samtidig med hin. Da imidlertid ved Læseøvelserne disse ere Hovedsagen, og Skrivningen det underordnede, saa at der ikke dér kan tages videre Hensyn til en metodisk Indøvelse, saa maa denne finde Sted i de særlige Skrivetimer. Man kan begynde med at indøve rette og krumme Streger, forbinde dem

til Bogstaver o. s. v. Man kan paasé, at der holdes rigtig paa Griffelen eller Pennen, og at Barnet indtager en rigtig Stilling. I Begyndelsen skrives paa Tavle, senere paa Papir med Blæk og Pen. Alt efter Lærerens Forskrift paa Skoletavlen.

2den Klasse i Forberedelsesskolen.

Religion. $\frac{3}{2}$ Timer. Undervisningen i dette Fag sker uden Anvendelse af nogen Bog. Der fortælles for Børnene, tales med dem om det fortalte, og de øves i at gjenfortælle og gjen-give. Af Bibelhistorien gennemgaaes paa denne Maade: Skabelsen, Syndefaldet, Kain og Abel, Syndfloden, Abraham, Isak og Jacob, Josef, noget af Moses' Historie, Johannes den Døber, Mariæ Bebudelse, Jesu Fødsel, Jesu Barndom, Jesu Daab og Fristelse, altsaa til Jesu Lignelser. Endvidere læres og tales med Børnene om de 10 Bud og Fader vor, uden Luthers Forklaringer. — Et Par Julesalmer.

Dansk. 8 Timer. Der lægges stor Vægt paa en korrekt, tydelig og flydende Oplæsning. Naar der tales med Børnene om det læste, paasés, at de svare med hele Sætninger; de øves ogsaa af og til i at gjengive det læste. Udenadstavning af enkelte Ord og korte Sætninger øves flittig, og Børnene vænnes til, før Stavningen af et Ord, at nævne de enkelte Stavelser og disses Antal. Der skrives let Diktat, udenadlærte Vers o. lign.; men alt maa gennemstaves, før det nedskrives. Der skrives først paa Tavle, senere i Bog; først mellem to Streger, senere paa enkelt Streg.

Anskuelsesøvelser. $\frac{3}{2}$ Timer. Der fortsættes, som der blev begyndt i 1ste Klasse, men med stigende Fordringer. Det gjælder navnlig om at faa Børnene selv til at tage virksom Del i Undervisningen, saa de selv gjøre Rede for deres Forestillinger. Af Stof skal eksempelvis nævnes: Kjøbstad, Landsby, Næringsveje, Aarstiderne og deres Vexel — Aar, Maaneder, Uger, Dage — Klokkeslet, vore hjemlige Pattedyrs og andre hjemlige Dyrs Udseende, Levevis og Betydning for Mennesket, bekendte Træers og andre bekendte Planters Udseende, Anvendeles o. s. v.

Regning. 5 Timer. Læsning og Skrivning af Tal indtil 1000, Addition og Subtraktion med Tal indtil 1000 (Addendernes

Sum bør ikke overskride dette Tal). Talsystemet maa omhyggelig anskueliggjøres og indøves. Den lille Multiplikations-tabel indøves, efter at først hvert Stykke er dannet af Børnene selv som en Sum af lige store Addender. De enkelte Børn maa hyppig regne paa den store Tavle for hele Klassen. — Mindst 2 Timer ugentlig anvendes til Hovedregning

Skrivning. 2 Timer. Enkelte Ord og senere Sammenskrift. Der lægges megen Vægt paa, at Bogstaverne faa en god Form, at Pennen holdes rigtig, og at Skrivestillingen (Børnenes Stilling ved Bordet) er i Overensstemmelse med de simpleste hygiejniske Fordringer. — Først skrives mellem to Streger, mod Slutningen af Aaret paa én Streg. Læreren skriver for paa den sorte Tavle.

1ste Klasse i Borgerskolen.

Religion. 4 Timer. Efter Balslevs Bibelhistorie læses fra Moses til Rigets Deling samt fra Jesu Lignelser til Opstandelsen. Læreren maa fortælle Bibelhistorien; men Bogen kan gives Børnene i Hænde. — Af Luthers lille Katekismus læres til Sakramenterne. — 5 à 6 Salmer.

Dansk. 8 Timer. Læseøvelserne fortsættes med stigende Fordringer til Færdighed og Betoning; Gjengivelse af det læste fordres af og til, ligesom ogsaa Udenadstavningen fortsættes. Børnene lære at finde Grundord og Omsagen i en Sætning samt at kjende Navneord, Tillægsord, Kjendeord, Talord og Udsagnsord. 2 Timer ugentlig anvendes til skriftlige Arbejder, bestaaende af Diktat, udenad lærte Sætninger og Smaastykker; men alt maa gennemstaves, før det nedskrives.

Fædrelandshistorie. 2 Timer. Lidt om Landets Udseende i Oldtiden (Tørvemosefund). Stenalderens Folk (Køkkenmøddinger, Jættestuer eller Stendysser, og hvad deri findes). Goterne (Bronze- og Jernalderen). Runer, Skibe, Huse, Vaaben og Redskaber. — Gudelære, Tvekamp, Vikinger, Fostbrødre-lag, Blodhævn, frie og Trælle, Høvdinger, Konger, Hird, Ting, Skjalde, Gravøl, Brændealderen og Højalderen, Runestene (Bavtastene). Sagn (Vermund, Uffe, Rolf Krake, Harald Hildetand, Sigurd Ring, Regner Lodbrok og hans Sønner). (Dan Mikillati, Frode Fredegod, Roar og Helge.) Fremdeles

læses til 1147. — Alt maa fortælles; men en Bog kan gjerne gives Børnene i Hænde.

Anmærkning. Det maa anses for hensigtssvarende før eller samtidig med, at Historieundervisningen begynder, at lære Børnene saameget Geografi, at de kunne orientere sig paa Danmarkskortet (kjende Landsdelenes Beliggenhed for hverandre og deres Navne, ligeledes de omgivende Vande) samt vide, hvor Sverige, Norge, Tyskland, Rusland og England findes, da disse Navne ofte nævnes i Oldtidens Historie.

Naturhistorie. 1 Time. Her maa fortrinsvis saadanne Dyreformer fremdrages, som Børnene ere fortrolige med fra det daglige Liv, eller som haves i Skolens Samling i Exemplarer fra selve Naturen eller dog i god Afbildning.

Eksempelvis nævnes:

Pattedyr: Abe, Flagermus, Muldvarp, Pindsvin, Kat, Løve, Hund, Ræv, Ulv, Maar, Odder, Bjørn, Oxe, Rensdyr, Dromedar, Elefant, Rotte, Mus, Hare, Sæl, Hval.

Fugle: Ørn, Høg, Ugle, Spurv, Krage, Svale, Stær, Due, Høne, Struds, Stork, And, Gaas, Svane.

Krybdyr: Skildpadde, Krokodil, Firben, Karmæleon, Snog, Hugorm.

Padder: Frø og Tudse.

Fiske: Hundestejle, Torsk, Sild, Flynder, Gedde, Haj.

Leddedyr: Aadselgraver, Bi, Sommerfugl, Edderkop, Reje, Krabbe, Igle, Regnorm, Bændelorm.

Bløddyr: Blæksprutte og Musling.

Regning. 4 Timer. Tallæsningen udvides efterhaanden til 1000000, idet der stadig sørges for, at Barnet kjender de forskjellige Enheder (Enere, Tiere, Hundreder o. s. v.) og véd, paa hvilken Plads hver især skal staa. Addition og Subtraktion repeteres kortelig med noget større Tal, end Børnene ere vante til at bruge i Forberedelsesskolen, og der gaas saa over til Multiplikation, der forklares som en Addition af lige store Addender. Naar Børnene kunne multiplicere med Sikkerhed med en trecifret Multiplikator, gaas over til Division, der forklares som en gjentagen Subtraktion af et Tal (Divisor) fra et andet (Dividenden); Antallet af Subtraktioner, som kunne foretages, indtil der bliver Nul eller et Tal, mindre end Divisor, til Rest, er Kvotienten eller det Antal Gange, Divisor indeholdes i Dividenden. — Naar der kan divideres med Færdighed med

en tocifret Divisor, begyndes paa Regning med benævnte Tal, navnlig den saa kaldte Resolution og Reduktion.

Som Regel regnes højt af et Barn paa den sorte Tavle, medens de andre regne med paa deres smaa Tavler; Regnebogen benyttes kun til Repetition af de enkelte Atsnit. Orden og Akkuratesse i Fremstillingen (Talskrivningen o. s. v.) overholdes nøje. — Mindst 1 Time ugentlig anvendes til Hovedregning.

Skrivning. 2 Timer. Her øves i Særdeleshed Sammenskrift paa enkelt Streg, dog maa af og til de enkelte Bogstaver indøves paany. Man maa allerede her holde sig for Øje, at Endemaalet for Skriveøvelserne i Skolen ikke er egentlig Kaligrafi, men en læselig, nogenlunde hurtig og flydende Skrift. For at bøde paa de faa Timer, der kunne afsés til dette Fag, maa der anvendes megen Opmærksomhed paa, at Børnenes skriftlige Arbejder i Dansk behandles med Omhu ogsaa i Henseende til Skriften.

2den Klasse i Borgerkolen.

Religion. 4 Timer. Af det gamle Testamentes Historie læses fra Rigets Deling og ud, af det nye Testamentes Historie fra Opstandelsen til Kirkens Historie. (Saadanne Lignelser og Undere, som maatte være oversprungne i Iste Klasse, tages nu med.) Repetition af det gamle Testamente til Rigets Deling. (Balslevs Bibelhistorie.)

Af Balslevs Lærebog læses det første Hovedstykke (Loven). Luthers lille Katekismus repeteres til Sakramenterne. 5 à 6 Salmer.

Dansk. 6 Timer. Øvelse i tydelig og rigtig betonet Oplæsning, Udenadstavning og Gjengivelse af det læste fortsættes. Ved Udenadstavningen øves Børnene i at kjende sammensatte og afledte Ord og at finde de beslægtede Navne-, Tillægs- og Udsagnsord. Navneordenes, Tillægsordenes og Kjendeordenes Bøjninger læres, endvidere at kjende Stedordene og disses Bøjning, Udsagnsordenes Bøjning i Tider og Maader i Handleform. Sætningen opløses i Grundord, Udsagnsord, Gjenstand-, Hensyn- og Omsagnsord.

Diktat af Smaafortællinger, Beskrivelser og Breve; de

vanskeligere Ord staves, før de skrives; Nedskrivning af udenad lærte Vers og Gjengivelse af korte Fortællinger.

Fædrelandshistorie. 2 Timer. Fra 1147 til 1559. 1ste Klases Pensum repeteres, navnlig fra Gorm den gamles Tid.

Punkter, som særlig bør fremhæves, ere:

Valdemar den store og Vendertogene, Valdemar Sejer og Korstogene under ham, hans Lovgivning, Munkevæsenets Opblomstring, Kongemagtens Kamp mod Kirken og Adelen i Valdemarernes Tid, Kristoffer den andens Haandfæstning og Rigets Sønderlemmelse, Grev Gert, Niels Ebbesen, Valdemar Atterdag, Hansestæderne, Foreningen med Norge, Margrete, Kalmarunionen, Bondestandens Fornedrelse og Adelsens stigende Magt, Kristiern den første, de slesvigske Forhold, Kristiern den anden, hans Lovgivning for Borger- og Bondestand, Poul Eliæsen, Martin Reinhardt, Hans Tausen, Reformationens Indførelse og Adelsvældens Grundlæggelse.

Geografi. 2 Timer. Ved Hjælp af Globus og Globekort gjøres Børnene bekendte med Jordens Form og Stilling i Verdensrummet, Land og Vands Fordeling paa samme; der efter læses Danmark, Norge og Sverige.

Medens der ikke bør lægges særlig Vægt paa Kvadratmil, Indbyggerantal, Bjerg højder, Flodlængder o. dsl., bør man derimod søge at karakterisere de forskjellige Steders fysiske Beskaffenhed, naturlige Produkter, politiske og religiøse Forhold o. lign. saa at Børnene kunne faa et efter deres Udvikling afpasset Billede af vedkommende Land og Folk. — Væggekortene bør altid benyttes ved Undervisningen.

Naturhistorie. 1 Time. I Vinterhalvaaret læses Pattedyrene — Mennesket undtaget — og Fuglene. Der lægges ogsaa Vægt paa saadanne Forhold i Dyrenes Bygning, der betinge deres særegne Levemaade, Opholdssteder o. s. v. (Tandforhold, Fodformer o. s. v.) I Sommerhalvaaret, da naturlige Planter ere tilgængelige, læses Indledning til Planteriget (Frø, Rod, Stængel (over- og underjordisk), Blad og Blomst).

Regning. 4 Timer. De fire Regningsarter med benævnte Tal samt Reguladetri med hele Tal. 1 Time Hovedregning. Ved Division med benævnte Tal maa selvfølgelig, naar Divisor er ubenævnt, Divisionen forklares som en Deling af Dividenden i lige store Dele og ikke som en Subtraktion af lige store Subtrahender. Iøvrigt gjælder her de samme metodiske Bemærkninger, som ere gjorte tidligere.

Skrivning. 2 Timer. Øvelserne i Sammenskrift fortsættes. Enkelte flinke Børn kunne af og til skrive efter en trykt Bog, da de derved opnaa større Selvstændighed og sikrere indprente sig Skriftrækkene i Hukommelsen; men viser det sig, at Børnene ved denne Øvelse, af Mangel paa Sikkerhed i Skriftrækkene, ledes til at bruge forkvaklede og uskjønne Bogstavformer, bør denne ikke fortsættes.

3dje Klasse i Borgerskolen.

Religion. 4 Timer. Repetition af Balvlevs Bibelhistorie indtil Kirkens Historie. Efter Balslevs Lærebog læses Troen, Fader vor og Sakramenterne. Loven repeteres. 5 à 6 Salmer. Af Hensyn til, at ikke faa Børn konfirmeres fra denne Klasse, er det af Vigtighed, at hele Bibelhistorien og hele Lærebogen ere gjennemgaaede, hvilket ogsaa godt kan naas, naar ikke Lærebogens Forfatters Forklaringer og Anmærkninger fordres lærte udenad.

Dansk. 5 Timer. Læseøvelserne fortsættes. I Grammatik medtages de Ordklasser, som ikke forhen ere lærte (Biord, Forholdsord, Bindeord og Udraabsord) samt Udsagnsordenes Lideform. Den enkelte Sætning opløses i alle sine Dele, og de vigtigste Regler for Interpunktionen meddeles og indøves ved Exempler. De skriftlige Øvelser bestaa af en Diktatstil en Gang imellem, men fornemmelig af Gjengivelse af lette Fortællinger, et Brev eller en Beskrivelse, dog ogsaa i Fremstilling af hvad der i de forskellige Fag er lært (Bibelhistorie, Fædrelandshistorie og Naturhistorie).

Fædrelandshistorie. 2 Timer. Fra 1559 til 1848.

Af Punkter, som der særlig bør lægges Vægt paa, kunne nævnes: Den nordiske Syvaarskrig, Peder Oxe, Tyge Brahe, Anders Sørensen Vedel, Henrik Rantzau, Niels Hemmingsen, Christian den fjerde, Korfitz Ulfeldt og hans Hustru, Frederik den tredjes Haandfæstning, Kjøbenhavns Belejring, Enevoldsmagtens Indførelse, Enevoldskongerne og den danske Adel, Griffenfeldt, Niels Juel, Ole Rømer, den store nordiske Krig, Tordenskjold, Holberg, Hans Egede, Vornedskabets Ophævelse, Stavnsbaandets Indførelse, den begyndende Deltagelse for Bondestanden, J. H. E. Bernstorff, Struense, Guldberg, Wessel

og Evald, Regjeringsskiftet 1784, Baggesen, Rahbek, A. P. Bernstorff, Kronprins Frederiks Landboreformer, Slaget paa Kjøbenhavns Red, Kjøbenhavns Bombardement, Norges Afstaaelse, Stænderforfatningen, Oehlenschläger, Thorvaldsen, H. C. Ørsted, Grundtvig. — Repetition af Hovedpunkterne af 2den Klasses Pensum.

Geografi. 2 Timer. Østevropa, Mellemeuropa, Sydevropa og Amerika. De metodiske Bemærkninger, som tidligere ere anførte angaaende Undervisningen i dette Fag, gjælde ogsaa her; særlig anbefales Brugen af Væggekortene, som Eleverne maa have saaledes inde, at de kunne examineres uden at se paa Kortet.

Naturhistorie. 1 Time. Krybdyr, Padder, Fiske, Leddyr og Bløddyr. Der gjenemgaaes navnlig saadanne Former, som haves enten i gode Afbildninger eller i Skolens naturhistoriske Samling. Saadanne Forhold, som karakterisere disse Klasser paa den ene Side i Modsætning til Pattedyr og Fugle (koldblodige og varmblodige Dyr o. s. v.), paa den anden Side indbyrdes (med et indre Skelet, med et ydre Skelet, uden Skelet o. s. v.), maa medtages.

Af Planterne læses saadanne Familjer, som ere almindelig kjendte eller have stor Betydning, saasom: Græsser, Rakte-træer, Naaletræer, Kurveblomstrede, Lyng, Rosenfamilien, Læbeblomstrende og Korsblomstrende. — Vinstok, The, Kaffe- og Bomuldsplanten.

Regning. 3 Timer. Brøk. — Ved en omhyggelig Forklaring og Anskueliggjøeren af denne Talform og ved at benytte smaa Tal sørges for, at Børnene ved Udgangen af denne Klasse med Færdighed kunne regne de fire Regningsarter med Brøk. Reguladetri repeteres.

Skrivning. 1 Time. Der skrives dels efter Forskrift, dels efter en trykt Bog.

Skriftlæsning. 1 Time. Da Øvelserne heri ogsaa skulle gaa ud paa at lære Børnene at læse kantet Skrift, der nu ikke skrives i Skolen, er det nødvendigt først at lære dem de kantede Bogstaver, hvilket sikrest sker ved at lade Børnene selv skrive dem paa Tavle eller Papir.

4de Klasse i Borgerskolen.

Religion. 3 Timer. Kirkens Historie efter Balslevs Bibelhistorie, Lidelseshistorien efter Salmebogen samt Søndagsevangelierne eller et sammenhængende Stykke af det nye Testamente, f. Ex.: Bjergprædiken eller Pauli Rejser efter Apostlenes Gjeringer. Repetition af Balslevs Bibelhistorie og Lærebog. 5 à 6 Salmer.

Dansk. 4 Timer. Til Øvelse i Oplæsning benyttes foruden Læsebogen sammenhængende Stykker af gode danske Forfattere, med hvis Liv og Virksomhed Børnene gjøres bekendte i korte Træk. — De skriftlige Øvelser bestaa af Fremstillinger, til hvilke Stoffet hentes fra de forskjellige Undervisningsfag (Bibelhistorie, Historie, Naturhistorie og Geografi) og Børnenes Erfaringskreds. — Breve, Bekjendtgørelser, Regninger, Kvitteringer o. lgn. skrives. Men hvad enten Barnet skal beskrive et Dyr, fremstille en historisk Begivenhed eller skrive et Brev, maa det holdes til, før det begynder at skrive, at gjenomtænke Stoffet saa godt, det formaar, og nedskrive, hvad det anser for Hovedpunkterne.

Grammatikken repeteres og indøves gennem Analyse. Hoved- og Bisætninger samt Interpunktion.

Fædrelandshistorie. 2 Timer. Fra 1848 og til Enden (Grundloven, de slesvigske Krige og Hertugdømmernes Tab). Det hele historiske Pensum repeteres, idet der dvæles udførligere ved enkelte vigtigere Afsnit.

Geografi. 1 Time. Asien, Afrika og Avstralien i al Korthed, Hovedmomenterne af matematisk og fysisk Geografi. (Se f. Ex. Ed. Frslevs Geografi med Billeder til Brug ved den første Undervisning Side 1—8 og 96—104).

Det hele geografiske Pensum repeteres, og der lægges navnlig Vægt paa en klar Oversigt.

Naturhistorie. 1 Time. I almindelige Omrids gennemgaaes ved Hjælp af gode Afbildninger det menneskelige Legemes Bygning, dets Organer og disses Virksomhed. (Benbygningen, Ernæringen, Blodløbet, Musklerne, Huden, Hjerne og Nerver.) Der gives lejlighedsvis let fattelige Regler for Sundhedens Bevarelse og Sygdoms Forebyggelse. Repetition af det naturhistoriske Pensum i al Korthed.

Naturlære. 2 Timer. Ved Hjælp af fysiske Apparater og Afbildninger gennemgaaes:

Legemernes fælles Egenskaber, Bevægelse og Kraft, faste Legemers Egenskaber, Maskiner, Tyngdepunkt, Vægtskaal og Bismær.

Draabefyldende Legemers Egenskab, Trykforhold og Vægtfylde.

Luftformige Legemers Egenskaber, Luftens Tryk.

Varme, dens Virkninger, Varmefylde, Smeltning, Fordampning, Kogning, Dampmaskinen, Varmens Forplantning, Atmosfærens Varme og Fugtighed.

Magnetisme, magnetiske Grundforsøg, to Slags Magnetisme, magnetisk Fordeling, Jordmagnetisme, Deklination og Inklination.

Elektricitet; Grundforsøg, to Slags Elektricitet, Ledere og Ikkeledere, Elektrisermaskinen, Elektrofor, Lejdnerflaske, Elektricitet i Atmosfæren (Lyn og Torden), Berøringselektricitet, galvaniske Elementer, den elektriske Strøms Virkninger (Opvarmning, Vandadskillelse, Ørsteds Opdagelse, Elektromagneter, elektrisk Telegraf, inducerede Strømme, elektrisk Belysning.

Lyden, dens Oprindelse, Forplantning og Hastighed, Lydens Tilbagekastning, Toner, Stemmen, Øret.

Lysset. Lysets retlinjede Forplantning (Skygge), Styrke, Tilbagekastning og Brydning, Farver, Øjet.

Bevægelse (Retning og Hastighed), det frie Fald, Kastebevægelse, Pendulet, Kredsbevægelse.

Regning. 3 Timer. Decimalbrøk læres som en Udvidelse af Titalsystemet og de fire Regningsarter indøves med denne Talform. — Reguladetri med Brøk, Renteregning og Beregning af de almindeligste Flader og Legemer.

Skrivning. 1 Time. Øvelserne i Sammenskrift efter Forskrift og en trykt Bog fortsættes, hertil komme Øvelser i Sammenskrift uden Linjer.

Skriftlæsning. 1 Time. Ved Benyttelsen af et passende Apparat føres Børnene gennem Læsningen af en fremmed, men tydelig Haandskrift til at tyde slet Haandskrift med kantede saavel som med runde Bogstaver.

Plan for Undervisningen i Frihaandstegning.

Børnene begynde ved Hjælp af Lineal og givne Punkter at tegne regelmæssige Figurer med fulde og punkterede Linjer. Her efter gaas over til at tegne samme Slags Figurer paa fri Haand; dog kan Linealen benyttes til at trække de fornødne Hjælpelinjer. Naar Eleven kan trække en nogenlunde ren, ret Linje, gaas over til krumme Linjer og deraf sammensatte Figurer (Kar, Redskaber og Ornamente). Til Afættelse af Maalene benyttes en Strimmel Papir og ikke Passer. Det paases nøje, at Eleven anbringer sin Tegning paa en skjøn Maade paa sit Papir, at alle Linjer staa rene og tydelige, og at alt behandles med Properhed.

Naar tilstrækkelig Færdighed i disse Øvelser er opnaaet, gaas over til at tegne efter store Øvelsesblade, efter hvilke Tegningen gjengives i formindsket Maal efter Lærerens Angivelse. Hjælpelinjerne kunne trækkes efter Lineal, men bør senere punkteres paa fri Haand. Enkelte Tegninger kunne af flinke Elever trækkes op med Pen. Man gaar herefter over til at tegne efter Gipsornamente. Passer maa ikke anvendes, men et Papirmaal til at afsætte Hovedmaalene med. Enkelte af disse Tegninger kunne ogsaa trækkes op med Pen, derimod bør udført Skygning ikke finde Sted, da den vil tage for megen Tid i Forhold til de Resultater, som kunne naas.

Der bør under hele Tegneundervisningen stedse have for Øje, at Elevens Øje skærpes, hans Haand øves, og hans Skjønheds- og Ordenssans vækkes.

Plan for Sangundervisningen.

I Forberedelsesskolerne læres Børnene, for saa vidt vedkommende Lærer eller Lærerinde selv kan synge, lette Børnesange, Morgen- og Aftensange. Ordene maa læres ved Foresigelse.

I Borgerskolens to yngste Klasser læres c. 10 Salmemelodier og 15 Fædrelandssange eller passende Børnesange. I disse Klasser synges kun enstemmig.

I Borger skolens to ældste Klasser begynde Børnene at lære Noder og at synge Skalaer; der indøves nye Salmemelodier, Fædrelandssange og andre Sange enstemmig; men tostemmige Sange og, hvis Stemmerne haves, ogsaa enkeltstemmige Sange indøves.

Det maa paases, at Børnene ikke forvanske Texten i Salmer og Sange, og de bør holdes til at lære i det mindste det første af hver Salmes eller Sangs Vers udenad.

Pigeskolen.

1ste Klasse i Forberedelseskolen.

Alle Fag som i den tilsvarende Drengeskole.

2den Klasse i Forberedelseskolen.

Alle Fag som i den tilsvarende Drengeskole.

1ste Klasse i Borger skolen.

Religion, Fædrelandshistorie, Naturhistorie, Skrivning og Sang som i den tilsvarende Drengeskole.

Dansk. 6 Timer. De samme Øvelser som i den tilsvarende Drengeskole, men i Reglen anvendes kun 1 Time ugentlig til skriftlige Arbejder.

Regning. 3 Timer. Det samme Pensum som i den tilsvarende Drengeskole, kun at der ikke begyndes paa Regning med benævnte Tal.

2den Klasse i Borger skolen.

Religion, Fædrelandshistorie, Naturhistorie, Skrivning og Sang som i den tilsvarende Drengeskole.

Dansk. 5 Timer. De samme Øvelser som i den tilsvarende

Drengeklasse; men Stedordenes Bøjning og Udsagnsordenes Bøjning i Handleform tages ikke med.

Geografi. 1 Time. Som i den tilsvarende Drengeklasse med Undtagelse af Norge og Sverig.

Regning. 3 Timer. De fire Regningsarter i benævnte Tal.

3dje Klasse i Borgerskolen.

Religion, Fædrelandshistorie, Naturhistorie, Skrivning, Skriftlæsning og Sang som i den tilsvarende Drengeklasse.

Dansk. 5 Timer. Foruden hvad der er angivet for den tilsvarende Drengeklasse, medtages Stedordenes Bøjning og Udsagnsordenes Bøjning i Handleform; men Fordringerne i Grammatik og Analyse maa være smaa, saa kun det nødvendige medtages.

Geografi. 1 Time. Norge, Sverige, Øst-, Mellem- og Sydevropa.

Regning. 3 Timer. Reguladetri med hele Tal samt de fire Regningsarter med smaa Brøker (navnlig som Hovedregning).

4de Klasse i Borgerskolen.

Religion, Fædrelandshistorie, Naturhistorie, Skrivning, Skriftlæsning og Sang som i den tilsvarende Drengeklasse.

Dansk. 5 Timer. Som i den tilsvarende Drengeklasse; men her lægges særlig Vægt paa en smuk og korrekt Oplæsning.

Geografi. 2 Timer. Som i den tilsvarende Drengeklasse; men Amerika læses med.

Regning. 3 Timer. Reguladetri med Brøk. — Der lægges særlig Vægt paa Hovedregning.

Plan

for Undervisningen i Haandgjerning i den alm. Borgerskole for Piger.

Iste Klasse. 12 Timer. Børnene begynde med at strikke en Prøveklud af hvidt Bomuldsgarn med 2 Pinde; herved lære

de alle Forøvelser til en Strømpe. Naar Prøvekluden er færdig, begynde de paa et Par hvide Bomuldsstrømper, paa hvilke de selv slaa op. De 3 første Maaneder øves Børnene alene i Strikning. Paa en Prøveklud af Lærred indøves først en almindelig Søm, dernæst kastes Sømmene sammen, derpaa Bagsting og Indersøm, saa Stikning og Hulsøm. De flinkeste Børn, som kunne naa mere end dette, sy et Stykke Linned til sig selv.

2den Klasse. 12 Timer. 4 Timer anvendes til Strikning, og 8 Timer til Syning. Hvert Barn syr 2 à 3 Stykker Linned, og de flinkeste kunne begynde paa en Navneklud.

3dje Klasse. 12 Timer. 4 Timer Strikning og 8 Timer Syning. Børnene sy hvert en Navneklud. Linnedet er med Navn, Rynker og Linning i Halsen. 2 Timer ugentlig kunne anvendes til Hækling af en smal Blonde.

4de Klasse. 12 Timer. 4 Timer Strikning og 8 Timer Syning; højst 2 Timer ugentlig kunne ogsaa anvendes til Hækling; de tages da fra Strikketimerne; ligeledes maa Børnene i denne Klasse f. Ex. i Vinterhalvaaret øves i Stopning og Lapning. Alt Linned bør være med Rynker og Linning, og hvert Barn bør sy i det mindste én Skjorte. Der stræbes hen til, at Børnene, inden de gaa ud af Skolen, faa Lejlighed til selv at klippe et Stykke Linned.

Saasnart Børnene er nogenlunde i Stand dertil, maa de selv hæfte deres Arbejde sammen, selv ri, og i det hele taget prøve paa at hjælpe sig selv; i 4de Klasse bør de selv kunne klippe Stykkerne til det Linned, de sy, og selv samle dem igjen. — Foruden egentligt Linned maa de naturligvis ogsaa sy Forklæder, Tørklæder, Natkapper o. a. desl.

Oversigt

over

Undervisningsplanen for Forberedelsesskolen og den alm. Borgerskole. Drengeskolen.

Religion.

2den Klasse, Forberedelsesskolen. $\frac{3}{2}$ Timer. Skabelsen, Syndefaldet, Kajn og Abel, Syndfloden, Abraham, Isak og Jakob, Joseph, noget af Moses' Historie, Johannes den Døber, Mariæ Bebudelse, Jesu Fødsel, Barndom, Daab og Fristelse. De ti Bud, Fader vor og et Par Julesalmer.

1ste Klasse, Borgerskolen. 4 Timer. Fra Moses til Rigets Deling samt Jesu Lignelser til Opstandelsen.

Luthers lille Katekismus til Sakramenterne.

5 à 6 Salmer.

2den Klasse, Borgerskolen. 4 Timer. Af det gamle Testamente fra Rigets Deling og ud, og af det nye Testamente fra Opstandelsen til Kirkens Historie. Repetition af det gamle Testamente til Rigets Deling.

Af Balslevs Lærebog: 1ste Hovedstykke (Loven).

Katekismen repeteres til Sakramenterne.

5 à 6 Salmer.

3dje Klasse, Borgerskolen. 4 Timer. Repetition af Bibelhistorien indtil Kirkens Historie. — Troen, Fader vor og Sakramenterne. Loven repeteres. 5 à 6 Salmer.

4de Klasse, Borgerskolen. 3 Timer. Kirkens Historie efter Balslev, Lidelseshistorien efter Salmebogen samt enten Søndagsevangelierne eller et sammenhængende Stykke af det nye Testamente. — Repetition af Bibelhistorien og Lærebogen. 5 à 6 Salmer.

Dansk.

1ste Klasse, Forberedelsesskolen. 6 Timer. Læseøvelser efter Skrivelæsemetoden samt Stavning. Maalet er en nogenlunde tydelig Oplæsning af en let Børnebog.

2den Klasse, Forberedelsesskolen. 8 Timer. Øvelse i tydelig og korrekt Oplæsning, Samtaler om det læste, Udenadstavning og let Diktat.

- 1ste Klasse, Borgerskolen. 8 Timer.** Læseøvelser. — Grundord og Omsagn. Navneord, Tillægsord, Kjendeord, Talord og Udsagnsord. Diktat.
- 2den Klasse, Borgerskolen. 6 Timer.** Læseøvelser, Grundord, Udsagnsord, Gjenstand, Hensyn og Omsagnsord. Navneords, Tillægsords og Kjendeords Bøjning, Udsagnsordenes Bøjning i Handleform, sammensatte og afledte Ord. Diktat og Gjengivelse af korte Fortællinger.
- 3dje Klasse, Borgerskolen. 5 Timer.** Læseøvelser. — Den enkelte Sætning opløses i alle sine Dele. Interpunktion. Biord, Forholdsord, Bindeord og Udraabsord. Diktat, Breve, Gjenfortælling og Fremstilling af et læst Stof.
- 4de Klasse, Borgerskolen. 4 Timer.** Læseøvelser og Oplæsning af Stykker af gode Forfattere. Skriftlig Fremstilling af hvad Eleverne have lært, endvidere Breve, Bekjendtgørelser, Regninger, Kvitteringer o. lign. Saavel Sætnings- som Ord-analyse.

Anskuelsesøvelser.

- 1ste Klasse, Forberedelsesskolen. $\frac{6}{2}$ Timer.** Gjennem Forevisning af Gjenstande og gode Afbildninger søger man at klare Børnenes Forestillinger om det, de umiddelbart kunne opfatte gennem Sanserne.
- 2den Klasse, Forberedelsesskolen. $\frac{3}{2}$ Timer.** Undervisningen udvides til mere sammensatte Gjenstande, og Fordringerne til Opfattelse, Gjengivelse o. s. v. skærpes.

Fædrelandshistorie.

- 1ste Klasse, Borgerskolen. 2 Timer.** Sten-, Jærn- og Bronzealdrene, Kongesagn, til 1147.
- 2den Klasse, Borgerskolen. 2 Timer.** Fra 1147 til 1559 og Repetition, navnlig fra Gorm den gamle.
- 3dje Klasse, Borgerskolen. 2 Timer.** Fra 1559 til 1848 samt Repetition.
- 4de Klasse, Borgerskolen. 2 Timer.** Fra 1848 og ud samt Repetition af det hele historiske Pensum.

Geografi.

- 2den Klasse, Borgerskolen. 2 Timer.** Jordens Form, Fordeling af Land og Vand, Danmark, Norge, Sverrige.

3dje Klasse, Borgerskolen. 2 Timer. Øst-, Mellem- og Syd-
evropa samt Amerika.

4de Klasse, Borgerskolen. 1 Time. Asien, Afrika og Avstralien,
lidt matematisk og fysisk Geografi. — Repetition.

Naturhistorie.

Iste Klasse, Borgerskolen. 1 Time. Dyrebiografier.

2den Klasse, Borgerskolen. 1 Time. Pattedyr og Fugle. — Frø,
Rod, Stængel, Blad og Blomst.

3dje Klasse, Borgerskolen. 1 Time. Krybdyr, Padder, Fiske,
Leddyr og Bløddyr. De vigtigste Plantefamiljer.

4de Klasse, Borgerskolen. 1 Time. Menneskets Naturhistorie.
Repetition.

Naturlære.

4de Klasse, Borgerskolen. 2 Timer. Legemernes alm. Egen-
skaber, mekanisk Fysik, Varme, Magnetisme, Elektricitet, Lyd,
Lys, Faldet, Kaste- og Kredsbevægelse.

Regning.

Iste Klasse, Forberedelsesskolen. 4 Timer. Tælling, Tallæs-
ning, Talskrivning, Addition og Subtraktion med Tal indtil 100.

2den Klasse, Forberedelsesskolen. 5 Timer. Tallæsning og
Talskrivning indtil 1000, Addition og Subtraktion med disse
Tal; den lille Multiplikationstabel dannes og læres.

Iste Klasse, Borgerskolen. 4 Timer. Læsning og Skrivning af
Tal, indtil 1000000, de fire Regningsarter med ubenævnte
Tal samt Resolution og Reduktion.

2den Klasse, Borgerskolen. 4 Timer. De fire Regningsarter
med benævnte Tal samt Reguladetri med hele Tal.

3dje Klasse, Borgerskolen. 3 Timer. De fire Regningsarter
med Brøk.

4de Klasse, Borgerskolen. 3 Timer. De fire Regningsarter med
Decimalbrøk, Reguladetri med Brøk, de almindeligste Fladers
og Legemers Beregning.

Skrivning.

Iste Klasse, Forberedelsesskolen. 5 Timer. Indøvelse af Grund-
trækkene og Bogstaverne paa Tavle, senere med Pen og Blæk
paa Papir.

- 2den Klasse, Forberedelsesskolen. 2 Timer.** Store Bogstaver, Ord og senere Sammenskrift, først mellem to Streger, senere paa enkelt Streg.
- 1ste Klasse, Borgerskolen. 2 Timer.** Sammenskrift paa enkelt Streg.
- 2den Klasse, Borgerskolen. 2 Timer.** Sammenskrift, og de flinkeste Elever Afskrivning efter en trykt Bog.
- 3dje Klasse, Borgerskolen. 1 Time.** Sammenskrift dels efter Forskrift, dels efter en trykt Bog.
- 4de Klasse, Borgerskolen. 1 Time.** De samme Øvelser som i 3dje Klasse samt Øvelse i at skrive uden Streger.

Skriftlæsning.

- 3dje Klasse, Borgerskolen. 1 Time.** Øvelse i at kjende de kantede Bogstaver samt i at læse almindelig Skrift.
- 4de Klasse, Borgerskolen. 1 Time.** Eleverne føres lidt efter lidt til at tyde selv en temmelig slet og utydelig Skrift saavel med kantede, som med runde Bogstaver.

Tegning.

3dje Klasse, Borgerskolen. 2 Timer. 4de Klasse, Borgerskolen. 3 Timer.	}	Regelmæssige Figurer med fulde og punkterede Linjer ved Hjælp af Linial og givne Punkter, regelmæssige Figurer, tegnede paa fri Haand, blandetlinjede og krumlinjede Figurer, Tegning efter store Fortegninger i formindsket Maal, Konturer efter Gipsornamenter.

Sang.

1ste Klasse, Forberedelsesskolen. 2den Klasse, Forberedelsesskolen.	}	Lette Børnesange, Morgen- og Aftensange.
1ste Klasse, Borgerskolen. 1 Time. 2den Klasse, Borgerskolen. 1 Time.	}	Enstemmig Sang, Salmemelodier, Fædrelandssange og passende Børnesange.

3dje Klasse, Borgerskolen. 1 Time. }
 4de Klasse, Borgerskolen. 1 Time. } Noder, Skalaer og Træffe-
 øvelser. Salmemelodier, Fæ-
 drelandssange og andre Sange
 indøves énstemmig; hvis
 Stemmerne haves; da ogsaa
 enkelte trestemmige Sange.

Pigeskolen.

Religion.

Da Timeantallet er det samme som i Drengeskolen, ere For-
 dringerne i de forskjellige Klasser de samme som i de tilsvarende
 Drengeskoler.

Dansk.

I 1ste og 2den Klasse i Forberedelsesskolen er Timeantallet
 og derfor Fordringerne de samme som i Drengeskolen.

1ste Klasse, Borgerskolen. 6 Timer. Som i Drengeskolen, *21. Sæson.*
 men i Reglen anvendes kun 1 Time ugentlig til skriftlige
 Arbejder.

2den Klasse, Borgerskolen. 5 Timer. Som i Drengeskolen, *(i Drengeskolen)*
 men Stedordenes og Udsagnsordenes Bøjning læres ikke. *23)*

3dje Klasse, Borgerskolen. 5 Timer. Som i Drengeskolen, men
 Stedordenes og Udsagnsordenes Bøjning i Handleform med-
 tages her.

4de Klasse, Borgerskolen. 5 Timer. Som i Drengeskolen.

Ausknelsesøvelser.

1ste Klasse, Forberedelsesskolen. $\frac{6}{2}$ Timer. } Som i Drengeskolen.
2den Klasse, Forberedelsesskolen. $\frac{3}{2}$ Timer. }

Fædrelandshistorie.

I alle Klasser som i de tilsvarende Drengeskoler.

Geografi.

- 2den Klasse, Borgerskolen. 1 Time.** Jordens Form, Lands og Vands Fordeling, Danmark. *4 Tim.*
- 3dje Klasse, Borgerskolen. 1 Time.** Norge, Sverige, Øst-, Mellem- og Sydevropa. *(i Drengeskolen)*
- 4de Klasse, Borgerskolen. 2 Timer.** Asien, Afrika, Amerika og Avstralien, lidt matematisk og fysisk Geografi. Repetition. *5)*

Naturhistorie.

I alle Klasser som i de tilsvarende Drengeskoler.

Regning.

- Iste Klasse, Forberedelsesskolen. 4 Timer.** { Som i Drengeskolen.
- 2den Klasse, Forberedelsesskolen. 5 Timer.** { skolen.
- Iste Klasse, Borgerskolen. 3 Timer.** De fire Regningsarter med ubenævnte Tal. *12 Tim.*
- 2den Klasse, Borgerskolen. 3 Timer.** De fire Regningsarter med benævnte Tal. *(i Drengeskolen)*
- 3dje Klasse, Borgerskolen. 3 Timer.** Reguladetri med hele Tal samt Brøk, det sidste navnlig som Hovedregning. *14)*
- 4de Klasse, Borgerskolen. 3 Timer.** Reguladetri med Brøk.

Skrivning.

I alle Klasser som i de tilsvarende i Drengeskolen.

Skriftlæsning.

Som i Drengeskolen.

Sang.

Som i Drengeskolen.

Haandarbejde.

- Iste Klasse, Borgerskolen. 12 Timer.** I de 3 første Maaneder kun Strikning; en Prøveklud strikkes af hvidt Bomuldsgarn samt et Par Strømper; paa en Prøveklud af Lærred sys en almindelig Søm, dernæst kastes sammen, saa Bagsting, Inder-søm, Stikning og Hulsøm.

- 2den Klasse, Borgerskolen. 12 Timer.** 4 Timer Strikning og 8 Timer Syning og Hækling ugentlig. 2 à 3 Stykker Linned, og der begyndes paa en Navneklud.
- 3dje Klasse, Borgerskolen. 12 Timer.** 4 Timer Strikning og 8 Timer Syning og Hækling ugentlig. Navneklud samt Linned med Navn, Rynker og Linning i Halsen.
- 4de Klasse, Borgerskolen. 12 Timer.** 4 Timer Strikning og Hækling og 8 Timer Syning ugentlig. Linnedsyning, Stopning og Lapning samt Øvelse i Klipping.
-